

Solidair tegen de prijs van vier kopjes koffie

HERSTELPLAN Nee, er zal niet gigantisch veel gratis geld naar Zuid-Europa stromen. Elke lidstaat plukt de vruchten van het Europese herstelplan. Ook voor Nederland is een sterkere EU de beste optie.

Herman Van Rompuy, Jan Wouters, Stefaan Van den Bogaert, Ramses Wessel, Luc Cortebeek & Samira Rafaela
Emeritus Voorzitter van de Europese Raad; Hoogleraar KU Leuven; Hoogleraar Universiteit Leiden; Hoogleraar Universiteit Groningen; Erevoorzitter ACV en Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) & Europees Parlementslid Renew Europe (D66)

De Europese staatshoofden en regeringsleiders beraadslagen morgen voor het eerst over het herstelplan 'Next Generation EU'. Dat Europese actieplan, een voorstel van de Europese Commissie, heeft als hoofddoelstelling de Europese economie en de eenheidsmarkt versterkt te laten herrijzen uit de grootste recessie die de EU sinds haar ontstaan kent.

De Commissie wil 750 miljard euro investeren om de lidstaten door de coronacrisis te helpen (*DS 28 mei*). Daarvoor wil ze de meerjarenbegroting voor 2021-2027 via gezamenlijke leningen verhogen van 1.100 miljard naar 1.850 miljard euro. De terugbetaling van de leningen zou beginnen vanaf 2028 en lopen tot 2058. Het pakket dat de Commissie voorstelt, maakt 250 miljard vrij aan leningen en 500 miljard aan subsidies.

Het herstelplan kreeg niet zomaar de naam Next Generation EU. Het zal de groene en digitale transitie een extra boost geven. De Commissie mikt op cofinanciering vanuit nationale budgetten en de privésector. Met die stevige investeringsimpuls onder-

steunt ze de Europese economie, die sterk lijdt onder de crisis.

Minder schade, minder geld

Het gaat niet om transfers van Noord naar Zuid-Europa. Elke lidstaat zal volop kunnen gebruikmaken van de bijkomende EU-fondsen. In het subsidiegedeelte zit wel een sterke solidariteitscomponent, omdat de verdeling rekening houdt met het bbp per hoofd van de bevolking en met de mate waarin een lidstaat economisch getroffen werd door de coronacrisis. Dat criterium hangt sterk samen met de mate van de verspreiding van het virus in lidstaten, het menselijke verlies en de striktheid van de lockdown.

Nederland zal relatief meer voordeel halen uit de subsidies dan Duitsland, Denemarken of Ierland, lidstaten die de coronacrisis het best doorstonden. De grootste steun gaat naar de zwaarst getroffen lidstaten Spanje en Italië, die mede door hun grote toeristische sector ook de zwaarste economische schade opliepen.

Het is niet meer dan redelijk dat lidstaten als Nederland zich de vraag

stellen of de fondsen op een goede en verantwoorde manier besteed zullen worden. De verdeling en de nauwgezette monitoring via de Europese administratie bieden de garantie dat de diverse investeringsimpulsen de juiste accenten zullen krijgen. Europees geld krijg je niet zomaar. Zonder een nauwgezette projectvoorbereiding worden de Europese middelen niet overgemaakt. Dat zal voor de extra fondsen van Next Generation EU niet anders zijn.

Jaarlijks 12 euro per persoon

De extra middelen zijn broodnodig om de nationale herstelprogramma's en Europese laag te kunnen geven. Zonder een forse extra investeringsimpuls dreigt de economie in talrijke, ook grote, lidstaten decennialang in moeilijkheden te verkeren. Dat zou voor alle lidstaten rampzalig zijn, in het bijzonder voor exportkampioenen zoals Nederland. De extra impuls is ook nodig om naar een hogere versnelling te schakelen in de groene en digitale transitie. Tegen 2050 moet de Europese economie klimaatneutraal zijn.

Het voordeel dat Nederland haalt uit een florerende eenheidsmarkt is tientallen keren groter dan de voorgestelde financiële solidariteit

De Franse president en Duitse bondskanselier hebben blijk gegeven van Europees leiderschap door het principe van solidariteit met de meest getroffen lidstaten voorop te stellen. Een snelle rekensom leert dat het solidariteitsmechanisme iedere Nederlander tussen 2028 en 2058 elk jaar ongeveer 12 euro zal kosten, of de prijs van vier kopjes koffie.

De voorstelling dat er gigantisch veel gratis geld naar het Zuiden zal stromen, is simpelweg fout. Het voordeel dat Nederland haalt uit een florerende eenheidsmarkt is tientallen keren groter dan de voorgestelde financiële solidariteit.

Nu de VS hun mondiale leiderschap loslaten en het assertieve China zijn globale invloed steeds sterker laat gelden, heeft Europa nood aan meer eenheid en solidariteit. Tot nu toe kon de EU haar standaarden op technologisch, ecologisch en sociaal vlak, die aansluiten bij haar mens- en maatschappijbeeld, in meerdere of mindere mate doordrukken. Maar bij een verdeeld en verzwakt Europa zullen we de voorkeuren van een potentieel sterker China en eventueel van een versterkt Angelsaksisch blok moeten ondergaan.

Een genereuze, maar tegelijk ook slimme keuze voor het herstelplan van de EU is, kortom, een keuze voor een duurzame toekomst, voor Nederland en voor Europa.

